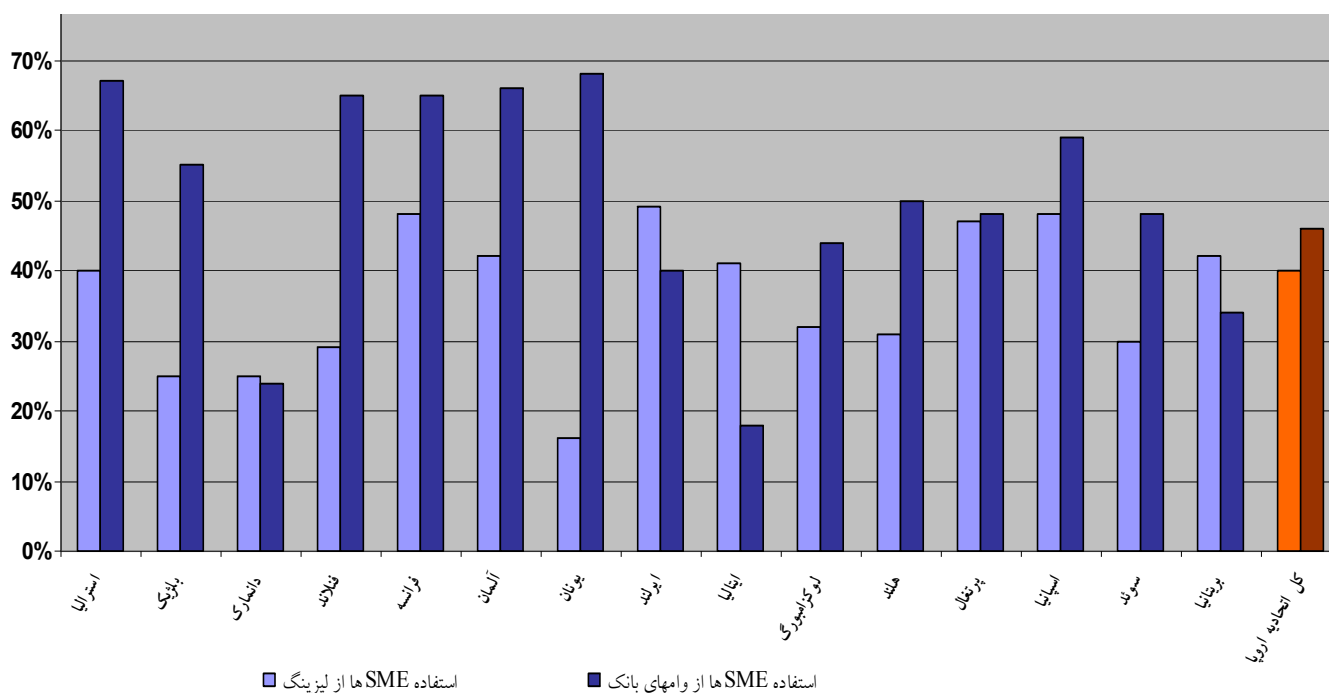

باسمه تعالی

نقش لیزینگ در تامین مالی بنگاه های کوچک و متوسط یکی از مهمترین گزینه هایی که در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه، برای تامین مالی بنگاه های کوچک و متوسط مورد استفاده قرار می گیرد، گزینه تامین مالی از طریق لیزینگ است. با نگاهی به آمار سهم لیزینگ در تامین مالی بنگاه های کوچک و متوسط در اروپا، بخوبی می توان به جایگاه این صنعت در این مهم پی برد. براساس نمودار ۱، مطالعه و تحقیقات موسسه اکسکو بر روی SMEها نشان می دهد که حدود ۳۹ درصد SMEها برای تامین مالی از لیزینگ استفاده کرده اند و ۴۶ درصد آنها هم از وام های بانکی برای تامین مالی بهره گرفته اند که این آمار، حاکی از سهم قابل توجه لیزینگ در تامین مالی بنگاه های کوچک و متوسط است.

نمودار ۱- سهم لیزینگ و وام های بانکی در منابع مالی بنگاه های کوچک و متوسط

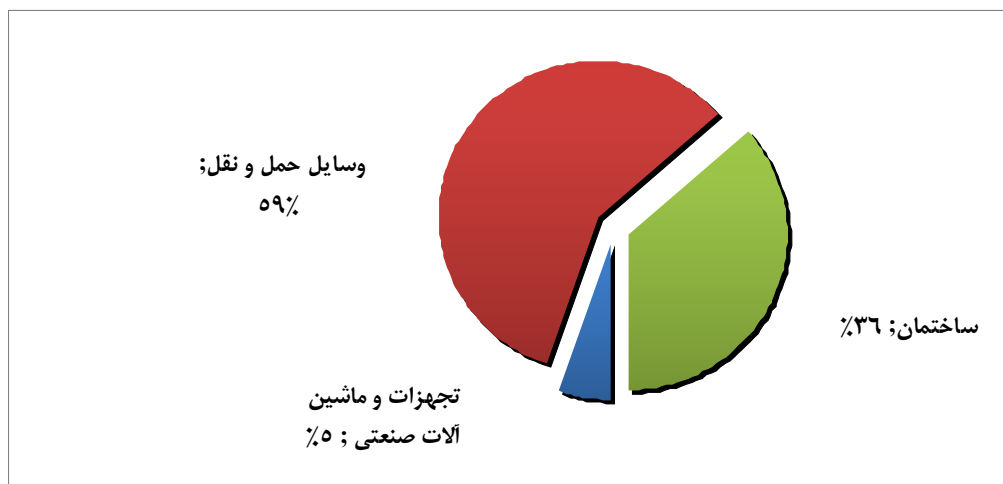
اما تامین مالی از طریق لیزینگ، صرفاً به کشورهای اروپایی اختصاص ندارد. بلکه کشورهای در حال توسعه هم توجه ویژه ای به صنعت لیزینگ و نقش آن در تامین مالی تجهیزات مورد نیاز بنگاه های کوچک و متوسط دارند. جدول زیر درصد نفوذ صنعت لیزینگ و سهم لیزینگ ماشین آلات و تجهیزات را در برخی از این کشورها نشان می دهد:

جدول ۱- ضریب نفوذ و سهم لیزینگ ماشین‌آلات و تجهیزات

ردیف	نام کشور	سهم لیزینگ ماشین‌آلات و تجهیزات از کل پرتفوی لیزینگ
۱	جمهوری آذربایجان	۴۱
۲	کلمبیا	۸۰
۳	کاستاریکا	۳۸,۹۵
۴	مصر	۲۷
۵	مکزیک	۶۴
۶	ترکیه	۷۷
۷	امارات متحده عربی	۱۲
۸	ازبکستان	۶۱

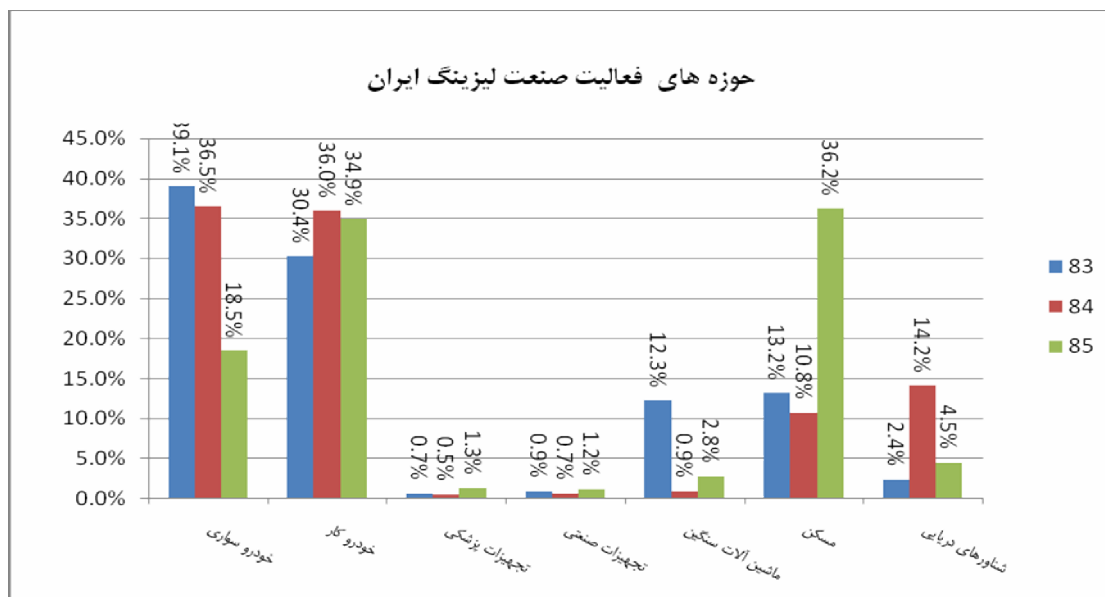
این درحالیست که سهم لیزینگ ماشین‌آلات و تجهیزات در ایران براساس آخرین اطلاعات، حدود ۵ درصد است و بخش حمل و نقل و ساختمان به تنهایی ۹۵ درصد از بازار لیزینگ ایران را به خود اختصاص داده‌اند:

نمودار ۱-۲- حوزه فعالیت صنعت لیزینگ در ایران

نمودار ۲-۲ هم حوزه فعالیت صنعت لیزینگ در ایران را در سال‌های ۸۳، ۸۴ و ۸۵ نشان می‌دهد:

نمودار ۲-۲- حوزه فعالیت صنعت لیزینگ در ایران

مروری بر ضریب نفوذ صنعت لیزینگ در ایران و مقایسه آن با سایر کشورها نیز می‌توان مهر تأیید دیگری بر این مدعی باشد که در ایران، لیزینگ جایگاه واقعی خود را در تامین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط پیدا نکرده است. جدول ۲ ضریب نفوذ لیزینگ در ایران را در مقایسه با چند کشور دیگر نشان می‌دهد:

جدول ۲- ضریب نفوذ لیزینگ در برخی کشورها

ردیف	نام کشور	درصد نفوذ صنعت لیزینگ
۱	استونی	۴۲
۲	استرالیا	۱۸
۴	آلمان	۲۳,۶
۵	ایتالیا	۱۵,۲
۶	هلند	۱۲,۶
۷	نروژ	۱۹
۸	لهستان	۱۰,۵
۹	جمهوری اسلواکی	۱۶,۷
۱۰	ترکیه	۸
۱۱	انگلیس	۱۲,۷
۱۲	ایران	۲,۹

ضریب نفوذ صنعت لیزینگ در ایران، در حالی که عدد بسیار اندک ۲,۹ می‌باشد که طبق نمودار ۱-۲، ۹۵ درصد از این سهم ناچیز هم به بخش حمل و نقل اختصاص یافته و بخش تجهیزات و ماشین‌آلات در این بین سهم بسیار ناچیز ۵ درصد را به خود اختصاص داده‌اند.

آنچه با مقایسه اجمالی بین ایران و سایر کشورها در خصوص جایگاه صنعت لیزینگ می‌توان دریافت این است که متأسفانه در ایران، لیزینگ جایگاه واقعی خود را در تامین مالی تجهیزات و دارایی‌های موردنیاز بنگاه‌های کوچک و متوسط پیدا نکرده است، درحالی‌که در سایر کشورها، گزینه لیزینگ یکی از مطلوب‌ترین گزینه‌ها برای تامین مالی اینگونه بنگاه‌هاست.

اما مهم‌ترین سوال اینجاست که لیزینگ چه منافعی دارد که در سایر کشورها از جذابیت بالایی برای تامین مالی بنگاه‌های اقتصادی برخوردار است. مهم‌ترین منافع لیزینگ در مقایسه با وام‌های بانکی عبارتند از:

۱. عدم انحراف منابع مالی:

در لیزینگ، چون شرکت لیزینگ تجهیزات و دارایی موردنظر را خریداری کرده و خود، پس از کسب مالکیت تجهیزات، آنرا به متقاضی بصورت اجاره واگذار می‌کند، لذا احتمال انحراف منابع مالی از طریق اقداماتی همچون فاکتورسازی و ... وجود ندارد.

۲. جلوگیری از اثرات احتمالی تورمی

باتوجه به هدایت صحیح منابع اختصاص یافته از طریق لیزینگ و صرف شدن این منابع در تامین تجهیزات، لذا احتمال ورود مستقیم منابع مالی به سیستم پولی کشور از بین رفته و اثرات احتمالی تورمی نخواهد داشت.

۳. کاهش ریسک معوقات

باتوجه به اجرای فرآیند تخصصی اعتبارسنجی توسط شرکت‌های لیزینگ از یک‌سو و عدم انتقال مالکیت تجهیزات به متقاضی در طول دوره اجاره، ریسک معوق شدن اقساط اجاره تا حد بسیار زیادی کاهش پیدا می‌کند و دریافت‌کننده تسهیلات نیز انگیزه بیشتری برای بازپرداخت بموقع اقساط خواهد داشت، زیرا شرکت لیزینگ به عنوان مالک دارایی، می‌تواند در هر زمان که گیرنده تسهیلات به تعهدات خود عمل نکرد، تجهیزات را از وی بازپس گیرد.

۴. انعطاف‌پذیری

باتوجه به ماهیت عملیات لیزینگ، شرکت‌های لیزینگ قادرند بازپرداخت اقساط را بصورت انعطاف‌پذیر و براساس شرایط خاص هر طرح طراحی کنند، بگونه‌ای که نه گیرنده تسهیلات در بازپرداخت تسهیلات دچار مشکل شود و نه شرکت لیزینگ و بانک بخاطر نکول مشتری، منابع مالی خود را از دست بدهند.

۵. قابلیت بکارگیری مجدد تجهیزات

یکی از مشکلات بانک‌ها در طرح اعطای تسهیلات به بنگاه‌های زودبازده، فروش تجهیزات رهنی بنگاه‌های ناموفق است. این مشکل، با لیزینگ تجهیزات برطرف می‌گردد، زیرا شرکت‌های لیزینگ از سازوکارهای تخصصی لازم برای اجاره مجدد تجهیزات برخوردارند و می‌توانند از این طریق، تجهیزات بنگاه‌های ناموفق را مجدداً به بنگاه‌های جدید، در قالب قرارداد اجاره واگذار نمایند.

۶. تسهیل در فرآیند اعطای تسهیلات

برخلاف سیستم بانکی، شرکت‌های لیزینگ اغلب فرآیندی روان و سریع برای اعطای تسهیلات دارند، بطوریکه همین امر باعث شده است این شرکت‌ها علیرغم برخورداری از نرخ سود ۱۷ درصدی در مقایسه با نرخ ۱۲ درصدی بانک‌های دولتی، همواره مشتریان زیادی داشته باشند. براین اساس، تسریع در فرآیند اعطای تسهیلات و جلوگیری از درگیر شدن متقاضی در پیچ و خم سیستم بانکی، یکی از مزایای مهم ورود شرکت‌های لیزینگ به طرح بنگاه‌های زودبازده است.

۷. افزایش انگیزه سیستم بانکی برای اعطای تسهیلات

عدم برخورداری از سازوکارهای تخصصی برای اعتبارسنجی متقاضیان طرح‌های زودبازده، این دغدغه را برای سیستم بانکی ایجاد کرده است که بخاطر این ضعف، بخشی از تسهیلات به طرح‌های غیرقابل توجیه اختصاص یافته و در نتیجه، منابع سیستم بانکی به مطالبات معوق و یا حتی غیرقابل وصول تبدیل گردد. با ورود شرکت‌های لیزینگ به عنوان نهادهای تخصصی اعتبارسنجی طرح‌ها در فرآیند اعطای تسهیلات به طرح‌های زودبازده، این دغدغه سیستم بانکی تا حد زیادی کاهش پیدا می‌کند.

۸. افزایش ظرفیت اخذ تسهیلات توسط متقاضی

باتوجه به اینکه لیزینگ، یک روش تامین مالی خارج از ترازنامه است و اقلام آن در صورت‌های مالی مستاجر به‌عنوان بدهی ناشی از تامین مالی ثبت نمی‌شود، لذا مستاجر ظرفیت استقراض خود را برای تامین مالی مواردی همچون سرمایه در گردش و... حفظ خواهد کرد.

به هر حال به نظر می‌رسد با توجه به تاکید دولت نهم در تامین منابع مالی بنگاه‌های اقتصادی کوچک و متوسط در راستای ایجاد اشتغال مولد و پایدار، توجه به گزینه لیزینگ در سایر گزینه‌های موجود برای تامین مالی این بنگاه‌ها، می‌تواند از اهمیت ویژه و قابل توجهی برخوردار باشد.

مدیریت برنامه‌ریزی، تحقیق و توسعه

شرکت لیزینگ صنعت و معدن